

Gode rom

Trä8 elementer i Mjøstårnet

Konstruktør i Moelven Limtre AS
Torgger T. Klætte

MOELVEN®

Fra webkamera mandag 8. januar

Byggetrinn 3 godt i gang.

Ca 52m

Svømmehall

VARDE

MOELVEN®

Mjøstårnet

Byggherre: AB Invest AS.
Arthur og Anders
Buchardt.

- HENT bygger
Mjøstårnet for AB
Invest som
totalentreprise
- Voll Arkitekter er
HENT's arkitekter
- Moelven Limtre er
HENT's total-
underentreprenør på
trekonstruksjoner
- Sweco er RIB for
Moelven Limtre og
HENT

MOELVEN®

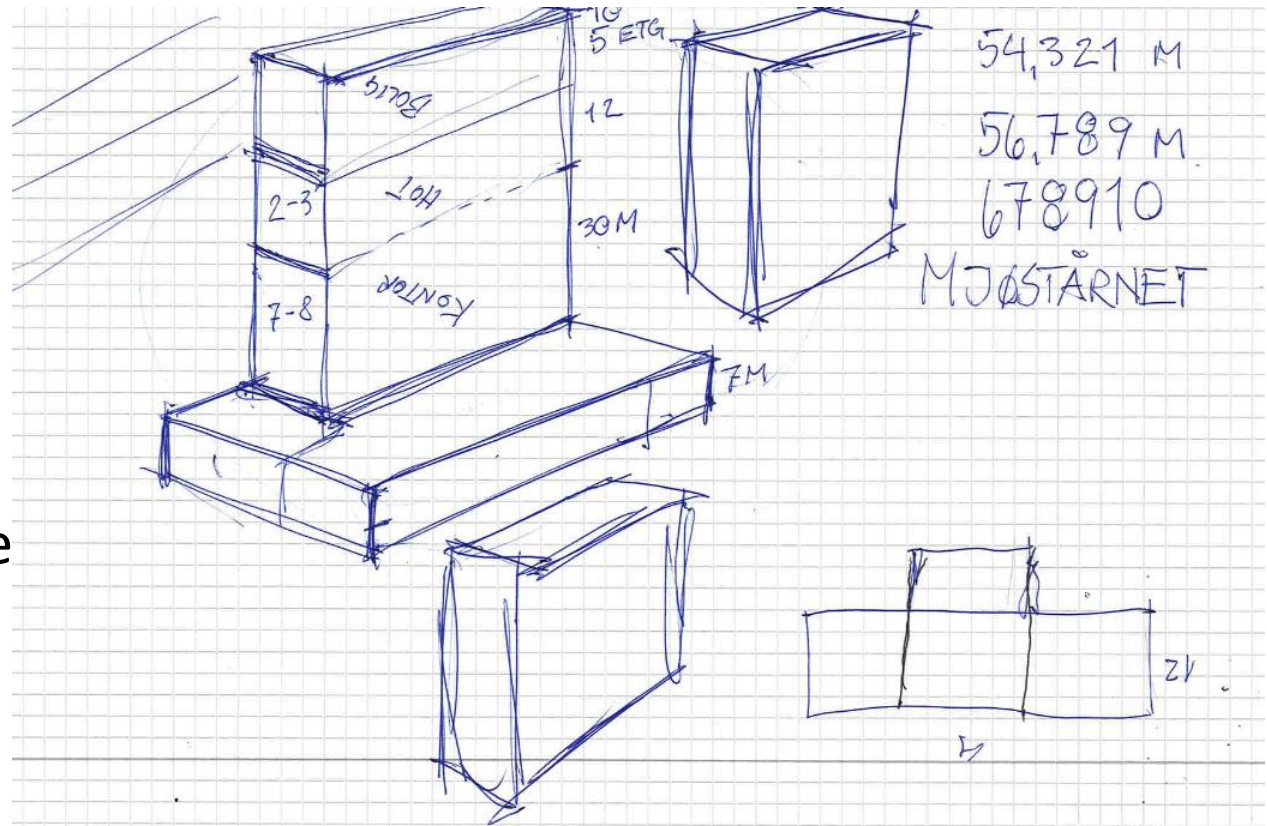
Februar 2015. De første skissene

Arthur Buchardt
ringte Moelven
Limtre for å høre om
det var mulig å bygge
så høyt i tre

Mål:
Grønt skifte

<https://www.youtube.com/watch?v=UISFrioNEVo>

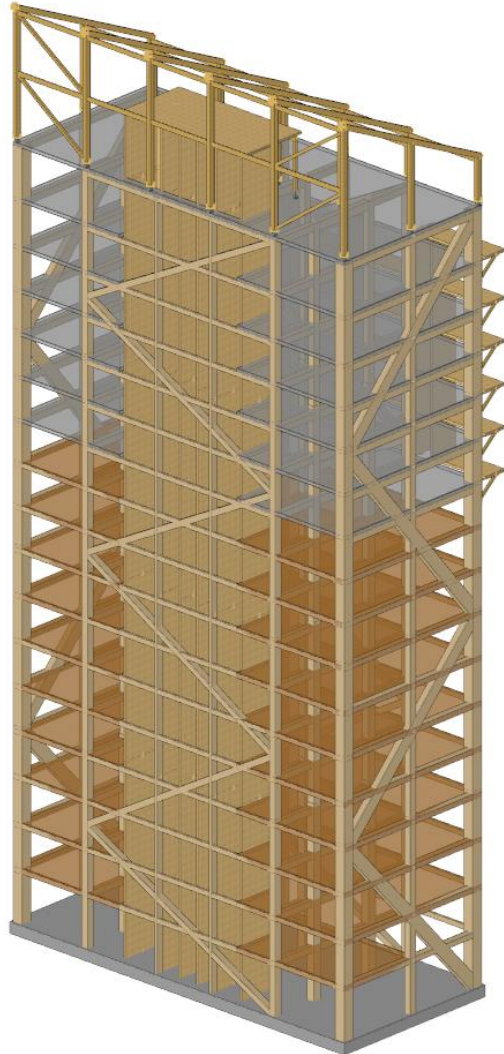

MOELVEN®

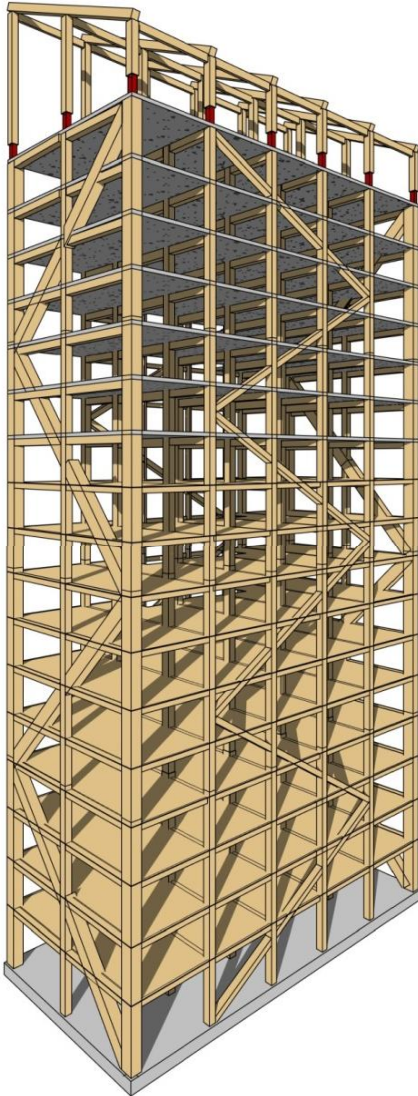

Om konstruksjonen

- 30 m høyere enn Treet i Bergen med tilsvarende limtrekonstruksjon, men uten bruk av byggemoduler.
- Fagverk i yttervegger
- Prosjekt med lokal profil, lokale råvarer og lokale aktører.
- Fotavtrykk: 16,5 m x 36,8 m.
- Vi leverer 2600 m³ trekonstruksjoner i gran:
  - Limtre: 1500 m³
  - Massivtre i heise- og trappesjakter: 450 m³
  - Bjelkelagselementer i ti etasjer: 650 m³
  - Betongdekker i de syv øverste etasjene

Samarbeidende aktører

- Woodcon/Stora Enso leverer og monterer CLT for Moelven Limtre
- Metsäwood leverer LVL til dekkeelementene
- Sweco gjør konstruksjonsberegninger for Moelven Limtre, samt RIB / RIBr /RIAKU for HENT
- Trä8 elementene beregnes av Moelven Limtre.

MOELVEN®

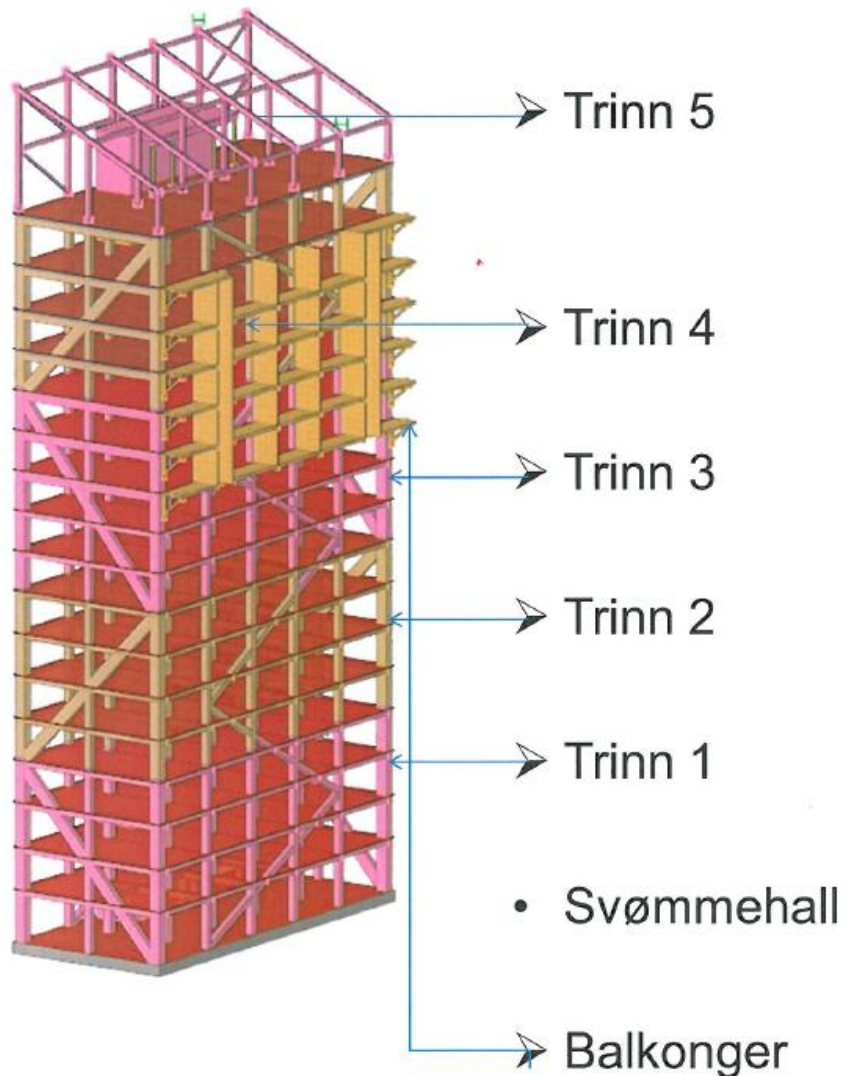

Samarbeidende aktører

- Ringsaker Vegg- og Takelementer leverer og monterer prefabrikkerte fasadeelementer utenpå vår konstruksjon. Elementene blir byggets klimaskall
- Bygget får trekledning i fasaden

Byggemetode. Fem byggetrinn

Vi begynte med trinn 1 den 4. september, og fortsatte med trinn 2 i midten av oktober.

Nå pågår trinn 3.

Toppen av konstruksjonen er på plass i juni 2018.

NØYAKTIGHET I PRODUKSJON – INGEN PRØVEMONTASJE I FABRIKK

CNC MASKIN

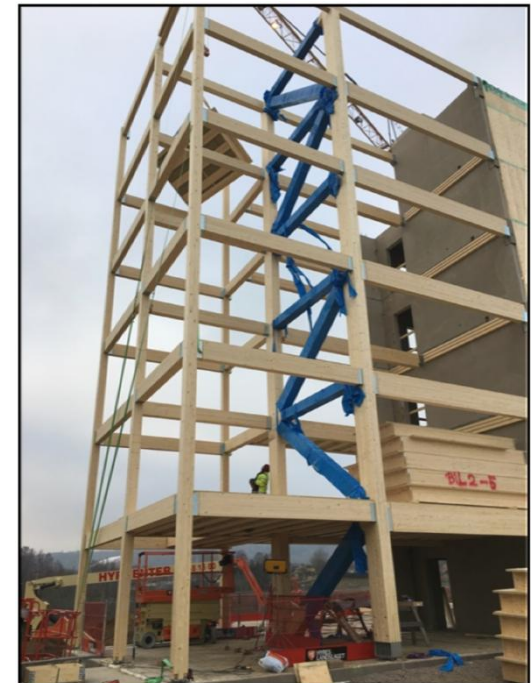
FORBORRING AV ALLE HULL

MOELVEN®

Byggsystemet Trä8

- Utviklet av Moelven Töreboda AB
- Bjelke/søylesystem med dekker i tre for spennvidder på 8 meter
- Dekkeelementer utviklet først i Finland
- Videreutviklet i Sverige

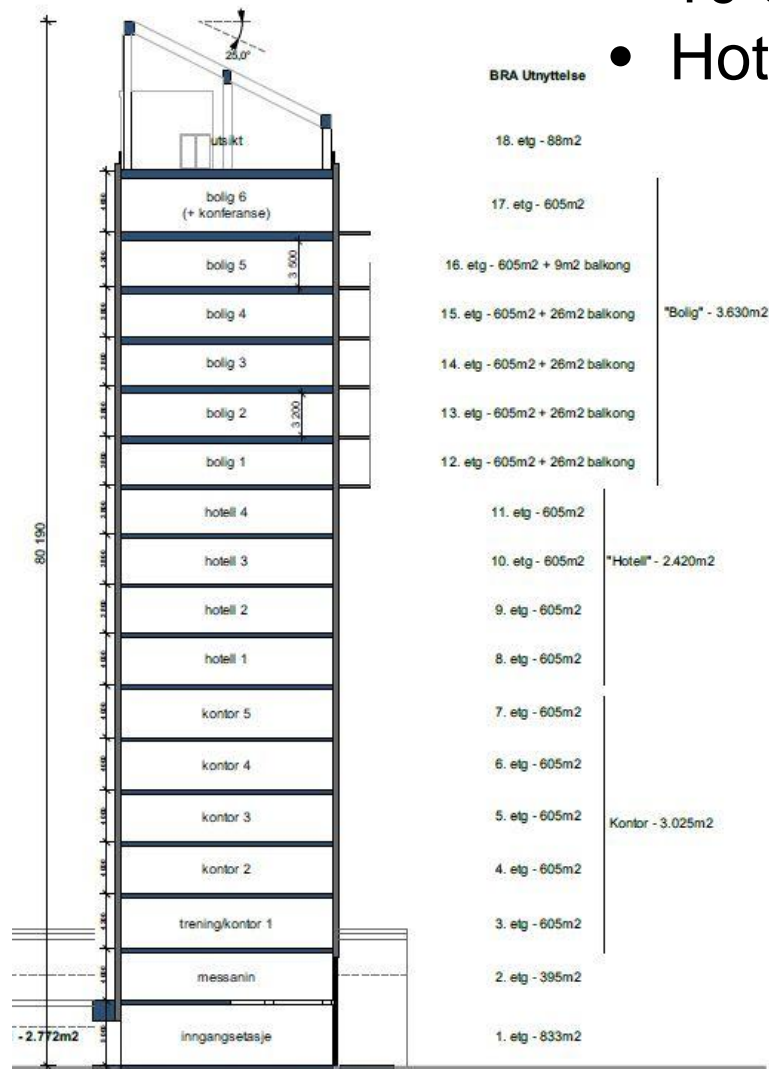
MOELVEN®

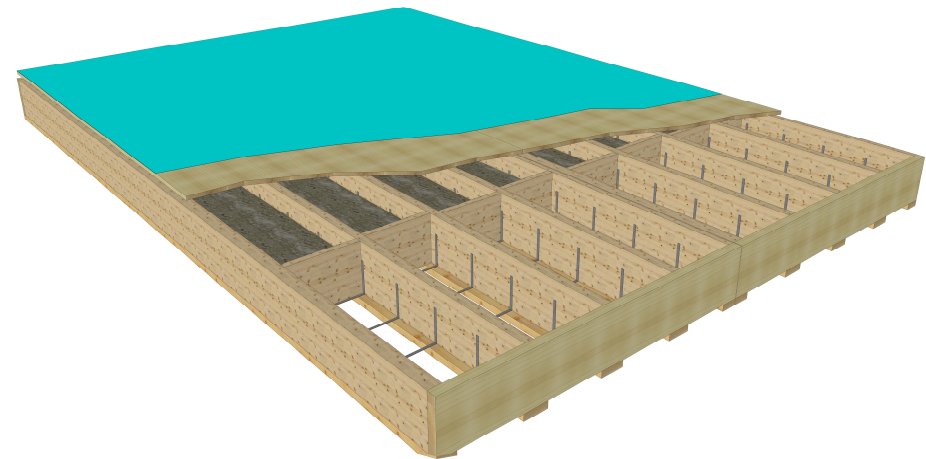
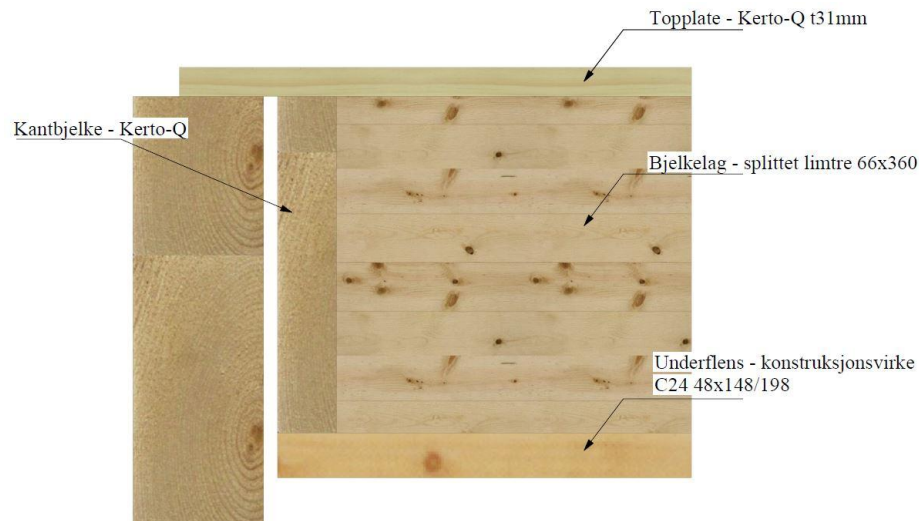
Dekkeelementer i Mjøstårnet

- 10 etasjer, levert 5000m²
- Hotellrom og kontorer

Dekkeelementer - oppbygging og virkemåte

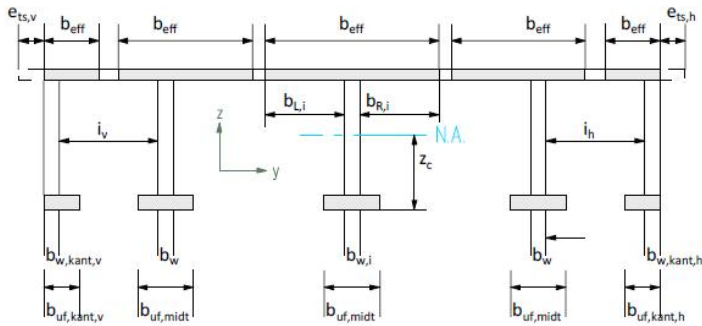
- Utgangspunkt i Moelven Törebodas Trä8 system.
  - Topplate Kerto-Q, bjelkelag splittet limtre, underflenser splittet limtre.
- Sammenliming av komponentene → fullt statisk samvirke.
- Lengste spenn i Mjøstårnet: 7,1m.
- Oppleggsdetalj.
- Stiv skive.
- Søyleavstiving.

MOELVEN®

Dimensjonering

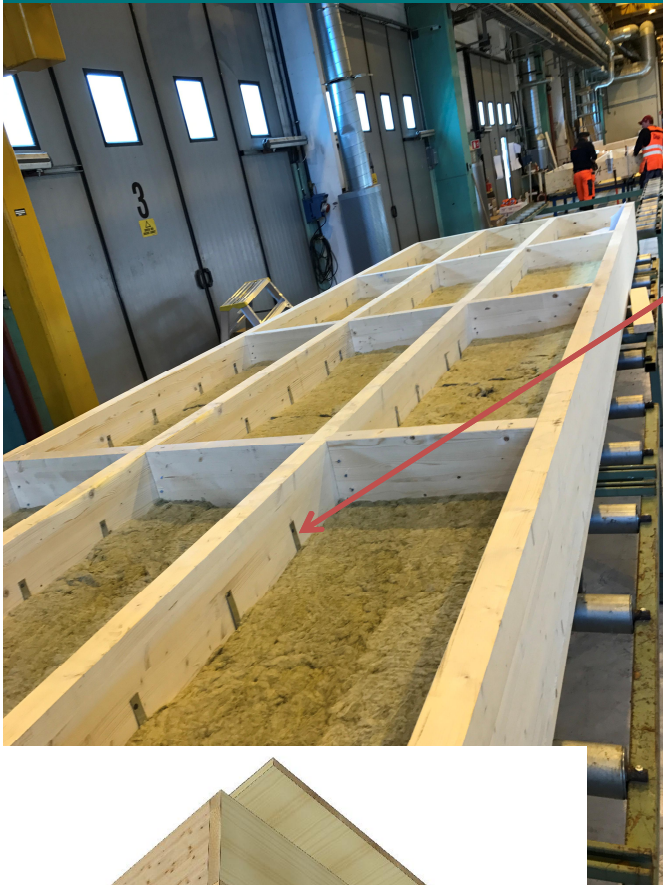
- Stressed skin panels.
- Komposittverrsnitt – stivhetsforhold.
- Serier med enkeltbjelker, effektive U- og I-tverrsnitt.
- Egenlaster, nyttelaster, skivekrefter.
- Forbindelser.
- Opplegg på utkraget leppe.
- Deformasjoner.
- Komfortkriteriet.
- Brann.
- Lyd (Akustikkrådgiver).

Laster i Mjøstårnet

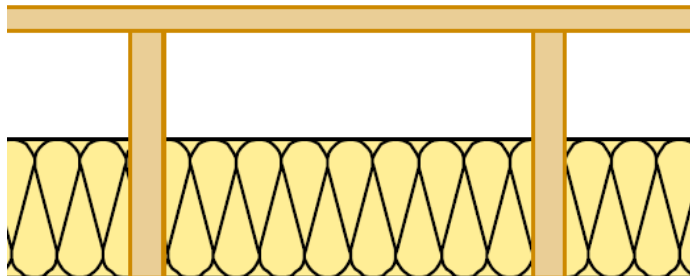
- Egenlaster:
  - Påført egenlast isolasjon, gipshimlinger, trinnlydsplater, gulvbelegg og påstøp 50-70mm.
  - Total egenlast 2,5-3,0 kN/m²
- Nyttelaster
  - Boliger/hotellrom 2,0 kN/m²
  - Kontorer/korridorer 3,0 kN/m²
- Skivekrefter

Brann

- Stålbånd holder isolasjon på plass etter underflensen brenner bort, T-tverrsnitt.
- Ensidig eksponert, rett på elementet.
- Holder R90.
- 2 lag gips i lydhimling (bonus)
- Isolering av spalten mellom kantbjelke/opplegg!

MOELVEN®

Komfortkriteriet

- Bruksgrensevurdering for å unngå sjenerende svingninger. Spesielt anbefalt for boliger.
- Statistisk bestemt grenseverdi ved forsøk.
- Laveste egenfrekvens, $f_0 = \frac{\pi}{2 \cdot L^2} \sqrt{\frac{EI}{m}}$, minst 8,0Hz.
- Nedbøyning under 1kN punktlast, Λ , maks 1,3mm for boliger. Tverravstivingseffekt.

- $\frac{\left(\frac{f_0}{18,7}\right)^{2,27}}{\Lambda} \geq 1$

- Damping vurderes ikke.
- Testing.

MOELVEN®

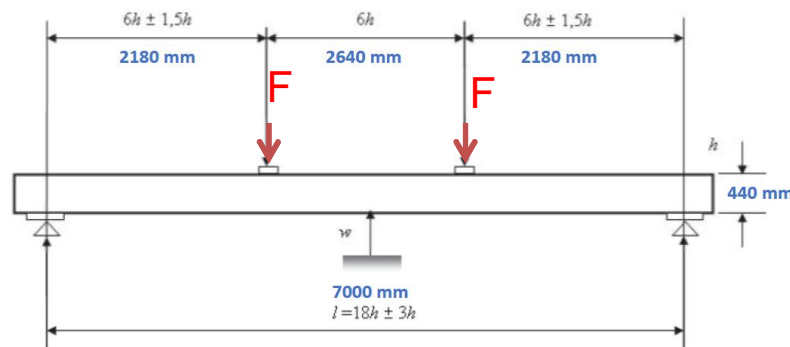
Testing

- Bøyetester, Oslo. Treteknisk
- Måling nedbøyning, egenfrekvens og demping på 3 testelementer, Moelv. Utført av SINTEF Byggforsk.

MOELVEN®

Bøyetester

Figur 1: Testoppsett for bøyetesting fra NS-EN 408.

- Fritt opplagte bjelker, $L=7,0\text{m}$
- 2 punktlaster.
- Strekkbrudd

$$F_{\text{snitt,tot}} = 97,3 \text{ kN}$$

$$M_{\text{snitt}} = 101,2 \text{ kNm}$$

- Tilsvarende bruddlast $27,5 \text{ kN/m}^2$ jevnt fordelt cc $0,6\text{m}$ og spenn $7,0\text{m}$.
(opplagt på bjelkene)

MOELVEN®

Målinger av nedbøyning og egenfrekvens

- 3 dekkeelementer
  - 1 testet uten ekstra påført egenlast
  - 2 skrudd sammen og pålagt 36mm Hunton Silencio plater og 50mm påstøp

Målere for nedbøyning (1/100 mm).

Støt med gummiball, måle vibrasjoner.

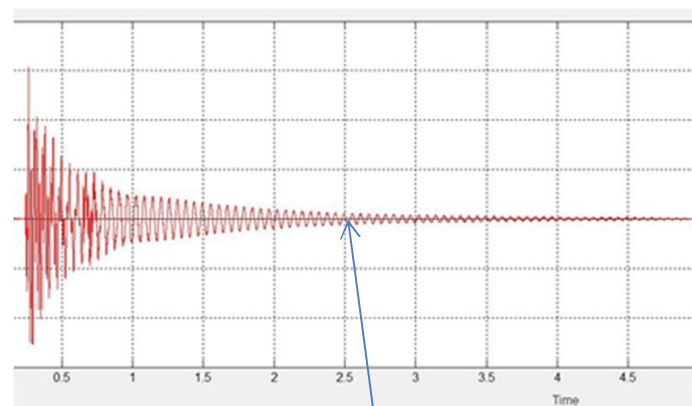
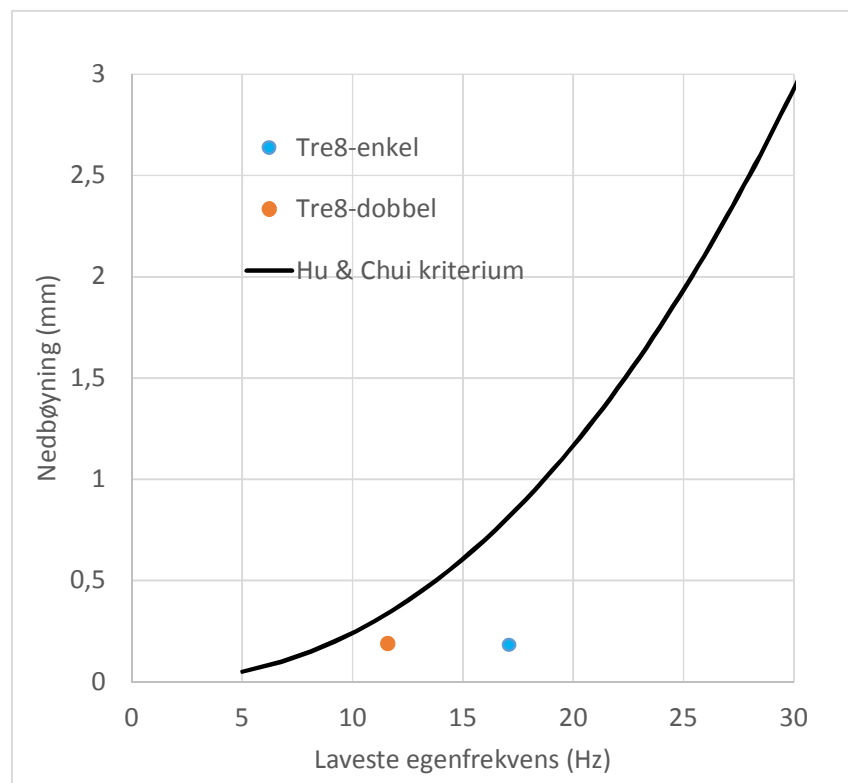

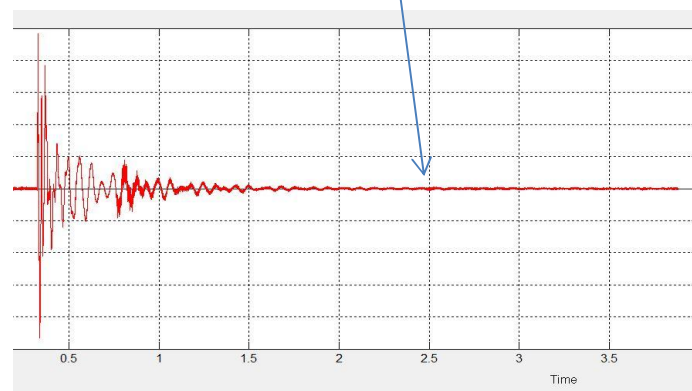
MOELVEN®

Måleresultater

Enkel (17,6 Hz)

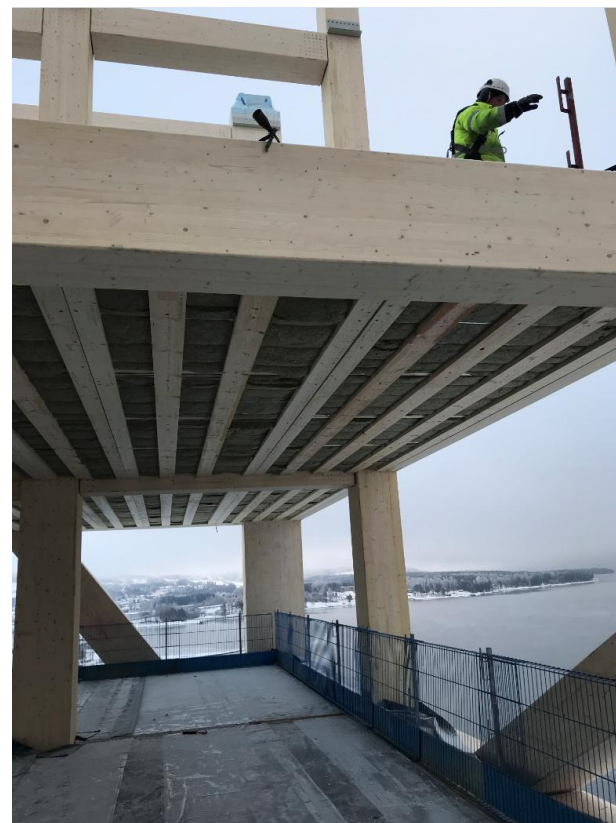

Dobbel m/ påstøp OG trinnlydsplater (11,6 Hz)

Usikkerhet rundt komforten med dårlig demping.

MOELVEN

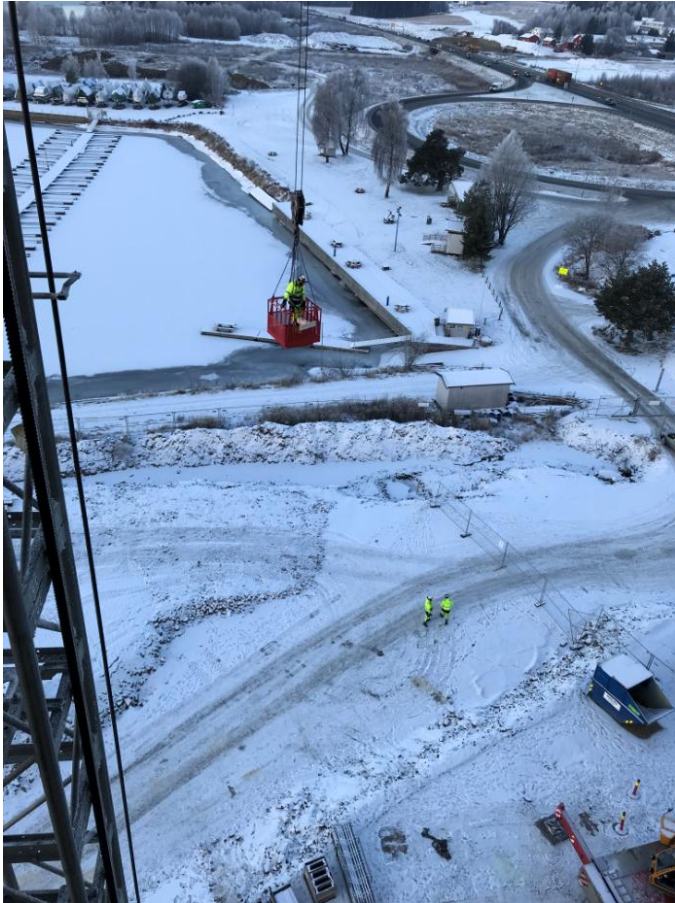
Bilder fra montasje

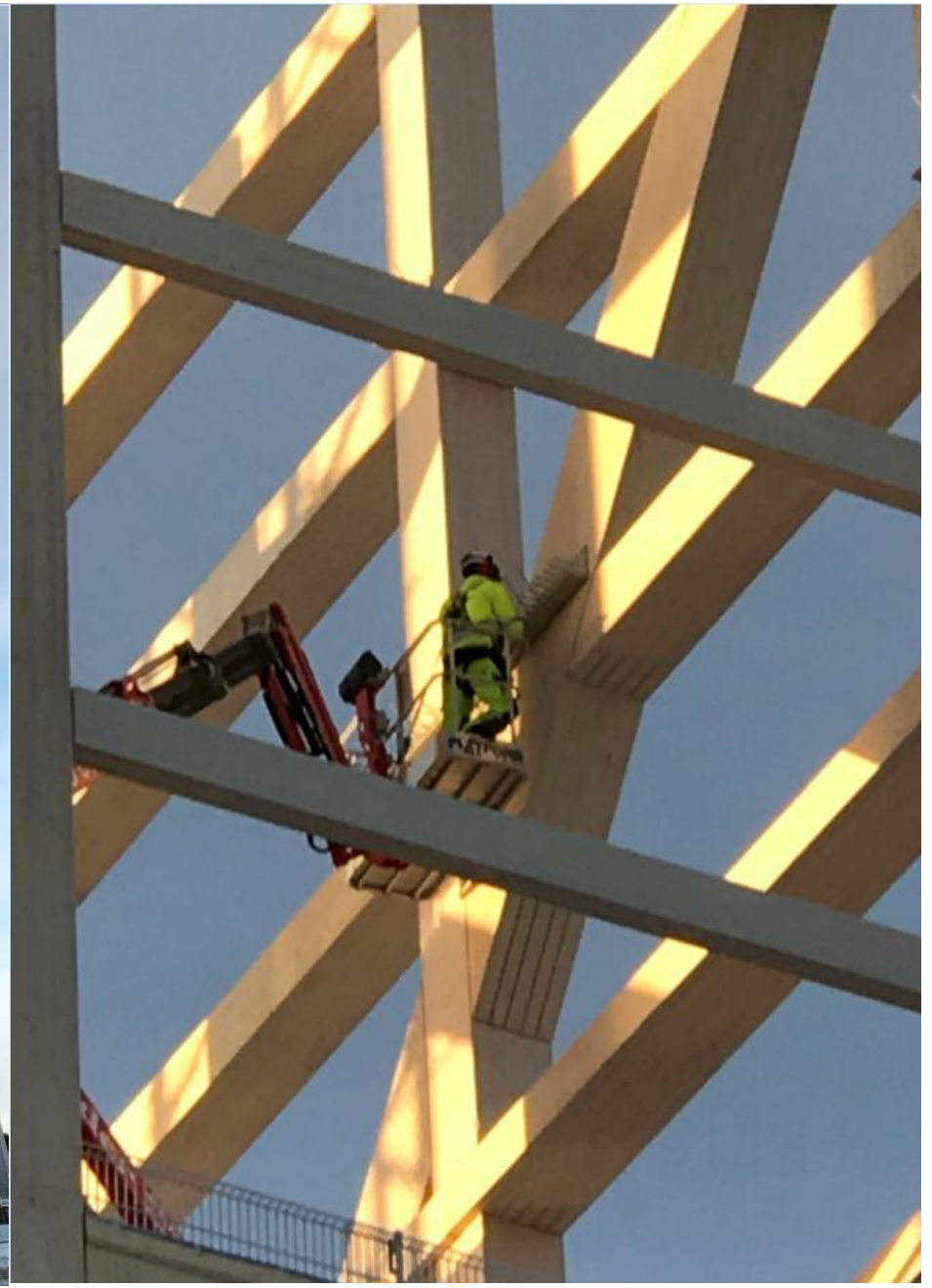
MOELVEN®

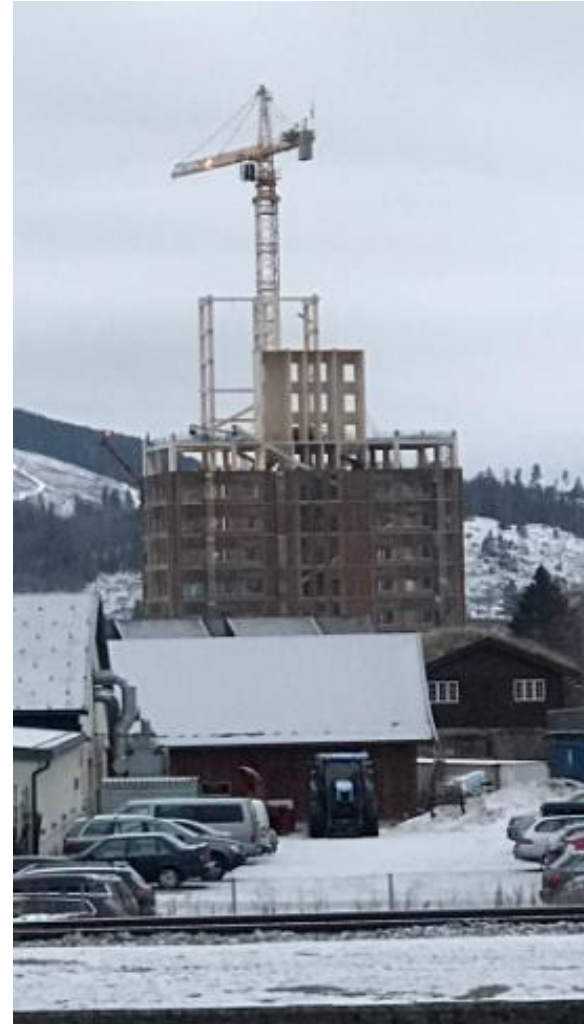
MOELVEN®

MOELVEN®

MOELVEN®

Svømmehallen

Hva ser vi for oss fremover?

- Videreutvikle beregningsmetodene.
- Utvikle tverrsnitt for spenn opp mot 10meter (boliger).
  - Elementhøyde 500-550mm?
- Flere tester for lengre spenn?
- Lydtester? ACOUTECT i Töreboda 18. januar.
- Branntester?
- Utvikle standardløsninger m/ tabeller?

- Politiske krefter i sving for å bygge regjeringskvartalet i tre.

MOELVEN®

Moelven Limtre og Mjøstårnet på Facebook

Facebook page for **Moelven Limtre AS** (@MoelvenLimtre).

Header: Moelven Limtre AS, Torger, Startside, Finn venner.

Profile Picture: Moelven logo with the tagline "Gode rom".

Startside: Om, Bilder, Anmeldelser, Videoer, Innlegg, Samfunn, Opprett en side.

Main Content: A large image showing the interior of a modern building with a curved, layered wooden ceiling. Below the image are buttons for "Likt", "Følger", "Del", and "Finn ut mer".

Samfunn: Industribedrift i Moelv, 5,0 stars, 3 035 personer liker dette, 3 023 personer følger dette. Amund Farberg og 44 andre venner liker dette eller har sjekket inn.

Om: Se alle. Location: Lundemovogen 1, 2390 Moelv. Få veibeskrivelse. Phone: 06123 / 004762334000. Website: www.moelven.no/limtre. Industries: Industribedrift, Impressum.

Bilder: A gallery of images showing a wooden treehouse in a forest and a bridge over a river.

Facebook page for **Mjøstårnet** (@mjostarnet).

Header: Mjøstårnet, Torger, Startside, Finn venner.

Profile Picture: A tall, modern building.

Startside: Om, Innlegg, Videoer, Bilder, Samfunn, Opprett en side.

Main Content: A large image showing the exterior of a modern building with a curved, layered wooden ceiling. Below the image are buttons for "Likt", "Følger", "Del", and "Kontakt oss".

Samfunn: Industribedrift i Brumunddal, 5,0 stars, 1 530 personer liker dette, 1 604 personer følger dette. Hermund Vigerust Endreson Furu og 32 andre venner liker dette eller har sjekket inn.

Om: Se alle. Location: Brumunddal. Phone: 62 33 40 00. Website: www.moelven.com/mjostarnet. Industries: Industribedrift, Impressum.

Innlegg: Mjøstårnet, 22. desember 2017 kl. 13:07. Construction at Mjøstårnet is proceeding as planned. We are now 52 m above ground! You can check the current status at the building site through this webcam: https://www.moelven.com/Products-and-se.../Mjostarnet/Webcam-. Merry Christmas and happy new year to everyone. A video showing the construction progress of the building.

Webcam - Moelven: This webcam shows the progress of building the world's tallest timber.

MOELVEN®

Spørsmål?

Takk for oppmerksomheten!